

Σάν τ' άκουσε αυτό ο Γιλγαμές, τόν έπιασε θυμός. Πήρε στο χέρι τὸ πελέκι και τὸ σπαθί άπ' τή ζώνη του, και σά βέλος τινάχτηκε άς κάτω στής θάλασσας τήν άκρη. Σύντριψε τίς πέτρες στό θυμὸ του και μπήκε στό δάσος, όπου στάθηκε μπροστά στόν Ούρσαναμπί· στάθηκε εκεί όπου μπορούσε νά κοιτάει τόν περατάρι στά μάτια. 'Ο Ούρσαναμπί τού εἶπε: «Πές μου, ποιὸ εἶναι τ' όνομά σου; Εἶμαι ὁ Ούρσαναμπί, ὁ περατάρης τοῦ Οὐτναλίστιμ τοῦ 'Απόμακρου». Τοῦ ἀπάντησε: «Γιλγαμές εἶναι τ' όνομά μου, εἶμαι ἀπὸ τήν Οὐρούκ, ἀπὸ τὸν οἶκο τοῦ 'Ανοίς». Τότε ὁ Οὐρσαναμπί τού εἶπε: «Γιατί οἱ παριές σου εἶναι τόσο πεινασμένες και γιατί εἶναι τὸ πρόσωπό σου τόσο τραηγμένο; Γιατί εἶναι ἀλεπισία στήν καρδιά σου και τὸ πρόσωπό σου σάν ἐκείνου ποῦ 'κανε μακρὸ ταξίδι; Ναι, γιατί τὸ πρόσωπό σου εἶναι καμένο ἀπὸ τή ζέστη και τὸ κρὸν και γιατί ἔχεισαι δὴ πλανήμενος στά δοσκοτόπια γυρεύοντας τὸν άνεμό;» Τοῦ εἶπε ὁ Γιλγαμές: «Γιατί νά μὴν εἶναι οἱ παριές μου πεινασμένες και τὸ πρόσωπό μου τραηγμένο; 'Αλεπισία εἶναι στήν καρδιά μου και τὸ πρόσωπό μου εἶναι τὸ πρόσωπό ένός ποῦ 'κανε μακρὸ ταξίδι. Κάηκα ἀπὸ τή ζέστη και τὸ κρὸν. Γιατί νά μὴν πλανήμαι στά δοσκοτόπια; Τὸ φίλο μου, τὸν ἀδερφό μου τὸ μικρό, ποῦ ἔπιασε και σκότωσε τὸν Ταδρὸ τ' Οὐρανού και ἔστρωσε χάμω τὸ Χουμπλάμπα στό δάσος τῶν κέδρων, τὸ φίλο μου ποῦ μοῦ ἦταν ἀκριβὸς και ποῦ κινδύνους ἀντέλε κοντὰ μου, τὸν 'Έγκαντοῦ τὸν ἀδερφό μου ποῦ ἀγαπούσα, τὸ τέλος τῶν θνητῶν τὸν νίκησε. Τὸν ἔλαφα ἑπτὰ μέρες και ἑπτὰ νύχτες. Ὡσπου ἀπάνω του πιάστηκε τὸ σκοινί. 'Αλ' τήν αἰτία τοῦ ἀδερφοῦ μου φοβάμαι τὸ θάνατο, ἀλ' τήν αἰτία τοῦ ἀδερφοῦ μου μέσ' στήν ἐρημιά παραπλανιέμαι. 'Η μοίρα του εἶναι πάνω μου βαρειά. Πῶς νά σωπάσω, πῶς ν' ἀναπαυθῶ; Αὐτὸς εἶναι σκόνη και ἐγὼ τὸ ἴδιο θά πεθάνω και θά με στρώσουν μέσα στή γῆ γιὰ πάντα. Φοβάμαι τὸ θάνατο, γι' αὐτό, Οὐρσαναμπί πές μου, ποιὸς δρόμος πάει στόν Οὐτναλίστιμ; 'Αν μπορεῖ νά γίνει, θά περάσω τὰ νερά τοῦ θανάτου; Ἄν δὲ γίνεται, ἀκόμη ποῦ μακριά θά πλανηθῶ στήν ἐρημιά».

'Ο Οὐρσαναμπί τού εἶπε: «Γιλγαμές, τὰ ἱδια σου τὰ χέρια σ' ἐμπόδισαν και δὲ μπορείς νά περάσεις τὸν 'Όκεανό' όταν κατέστρεφες τὰ πράγματα ἀπὸ πέτρα, κατέστρεφες τήν ἀσφάλεια τῆς δάρκα». 'Ο Γιλγαμές εἶπε: «Γιατί εἶσαι τόσο θυμωμένος μαζί μου, Οὐρσαναμπί, ἀφοῦ ἐσύ ὁ ἴδιος περνᾷς τὴ θάλασσα τὴ μέρα και τὴ νύχτα, ὅλες τίς ἐποχές τήν περνᾷς;» 'Αποκριθῆκε ὁ Οὐρσαναμπί: «Αὐτὲς οἱ πέτρες ἦταν ποῦ με 'ξανάρειαν μ' ἀσφάλεια. Μὰ τώρα, ἔμπα στό δάσος, Γιλγαμές' με τὸ πελέκι σου κόψε στύλους, ἑκατὸ και

εἴκοσι, κόψε τους μακριοὺς τριάντα μέτρα, βάψε τους μὲ πίσσα, βάλε τους στεφάνια και φέρε τους ἐδῶ».

Σάν τ' άκουσε αὐτὸ ὁ Γιλγαμές, μπήκε στό δάσος, ἔκοψε στύλους ἑκατὸ και πενήντα' τοὺς ἔκοψε μακριοὺς τριάντα μέτρα, τοὺς ἔβαψε μὲ πίσσα, τοὺς ἔβαλε στεφάνια και τοὺς πῆγε στόν Οὐρσαναμπί. Μετὰ μπήκαν στή δάρκα, ὁ Γιλγαμές και ὁ Οὐρσαναμπί μαζί, τήν τράβηξαν ἔξω στὰ κόμματα τοῦ 'Όκεανού. Τρεῖς μέρες πῆγαιναν σά νά 'τανε ταξίδι ἐνὸς μηνός και δεκαπέντε ἡμερῶν και τέλος ὁ Οὐρσαναμπί ἔφερε τὴ δάρκα στὰ νερά τοῦ θανάτου. Τότε ὁ Οὐρσαναμπί εἶπε στό Γιλγαμές: «Σκοῶχνε συνέχεια, πάρε ἕνα στύλο και ρίξτον μέσα, μὰ μὴν ἀγγίξουν τὰ νερά τὰ χέρια σου. Γιλγαμές, πάρε ἕνα δεύτερο στύλο, πάρε ἕναν τρίτο, πάρε ἕναν τέταρτο στύλο. Τώρα, Γιλγαμές, πάρε ἕναν πέμπτο, πάρε ἕναν ἕκτο και ἕναν ἑβδομο στύλο. Γιλγαμές, πάρε ἕναν ὄγδοο και ἑνατὸ και δέκατο στύλο. Γιλγαμές, πάρε ἕναν ἐνδέκατο, πάρε ἕνα δωδέκατο στύλο». Μετὰ ἀπὸ ἑκατὸ και εἴκοσι ριζήματα ὁ Γιλγαμές εἰχε ρίξει τὸν τελευταῖο στύλο. Μετὰ γυῖσθηκε, κράτησε σηκωμένα τὰ χέρια του γιὰ κατάστι και τὸ κάλχημά του γιὰ πανί. 'Εταῖ ὁ Οὐρσαναμπί ὁ περατάρης πῆγε τὸ Γιλγαμές στόν Οὐτναλίστιμ, ποῦ τὸν ὀνομάζουν 'Απόμακρο, ποῦ ζεῖ στό Ντιλμοῦν στόν τόπο ποῦ περνᾷ ὁ ἥλιος, ἀνατολικά ἀπὸ τὸ δουνό. Σ' αὐτὸν μονάχα ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους δόσαν οἱ θεοὶ ζωὴ αἰώνια.

Λοιπὸν ὁ Οὐτναλίστιμ, ἐκεῖ ποῦ ἀνετα ἦταν ἔπιλομένος, κοίταξε μακριά και εἶπε στήν καρδιά του, ορμιδάζοντας: «Γιατί ἔχειται ὁθε ἡ δάρκα δίχως ἑῴστια και κατάστι, γιατί εἶναι κατεστραμμένες οἱ ἄγιες πέτρες και γιατί δὲν κυβερνᾷς ὁ βασιλεὺς τῆς τῆς δάρκα; Αὐτὸς ὁ άντρας ποῦ ἔχειται δὲν εἶναι ἀπ' τοὺς δικούς μου' ἐκεῖ ποῦ κοιτάζω βλέπω ἕνα άντρα ποῦ τὸ σῶμα του εἶναι σκεπασμένο μὲ δέσματα ζῶων. Ποιὸς εἶναι αὐτὸς ποῦ ἀνεβαίνει τήν ἀκτὴ πίσω ἀπὸ τὸν Οὐρσαναμπί, ἀφοῦ δὲν εἶναι αἰγούρα ἀπὸ τοὺς δικούς μου;» 'Εταῖ, ὁ Οὐτναλίστιμ τὸν κοίταξε και εἶπε: «Ποιὸ εἶναι τ' όνομά σου, ἐσένα ποῦ 'ρχεσαι ἐδῶ φορώντας δέσματα ζῶων, μὲ τίς παριές σου πεινασμένες και τὸ πρόσωπό σου τραηγμένο; Ποῦ πᾶς διαστακά τώρα; Γιὰ τί ἔκανε τοῦτο τὸ μεγάλο ταξίδι, περνώντας τίς θάλασσες ποῦ τὸ πέρασμά τους εἶναι δύσκολο;»

'Αποκριθῆκε: «Γιλγαμές εἶναι τ' όνομά μου, εἶμαι ἀπὸ τήν Οὐρούκ, ἀπὸ τὸν οἶκο τοῦ 'Ανοίς. Τότε ὁ Οὐτναλίστιμ τού εἶπε: «'Αν εἶσαι ὁ Γιλγαμές, γιατί εἶναι οἱ παριές σου ἔτσι πεινασμένες και τὸ πρόσωπό σου τραηγμένο; Γιατί εἶναι ἀλεπισία στήν καρδιά σου και τὸ πρόσωπό σου σάν ἐκείνου ποῦ 'κανε μακρὸ ταξίδι; Ναι, γιατί τὸ πρόσωπό σου εἶναι καμένο ἀπὸ τή ζέστη και τὸ κρὸν' και για-

τι ἔρχεσαι ἐδῶ πλανιόμενος στὴν ἐρημιὰ γυρεύοντας τὸν ἀνεμο;».

Τοῦ εἶπε ὁ Γίλγαμῆς: «Γιατί νὰ μὴν εἶναι οἱ παρειὲς μου πεινασμένες καὶ τὸ πρόσωπό μου τραβηγμένο; Ἀπελπισία εἶναι στὴν καρδιά μου καὶ τὸ πρόσωπό μου εἶναι τὸ πρόσωπο ἑνὸς ποῦ ἔκανε μακρὸ ταξίδι. Κἀκεῖ ἀπὸ τῆς ἐξέστη καὶ τὸ κρῖος. Γιατί νὰ μὴν πλανιέμαι στὰ δοσκοτόπια; Τὸ φίλο μου, τὸν ἀδερφό μου τὸ μικρὸ ποῦ ἔπασσε καὶ σκότωσε τὸν Ταῦρο τ' Οὐρανοῦ καὶ ἔστρωσε χάμω τὸ Χουμπίμαμα στὸ δάσος τῶν κέδρων, τὸ φίλο μου ποῦ μοῦ ἦταν ἀκριβὸς καὶ ποῦ κινδύνους ἀντέξε κοντὰ μου, τὸν Ἐγκιντοῦ τὸν ἀδερφό μου ποῦ ἀγαποῦσα, τὸ τέλος τῶν θνητῶν τὸν νίκησε. Τὸν ἔκλαψα ἐφτά μέρες καὶ ἐφτά νύχτες, ὥσπου ἀπῶνα του πιάστηκε τὸ σκυλιό μου. Ἀπ' τὴν αἰτία τοῦ ἀδερφοῦ μου φοβᾶμαι τὸ θάνατο, ἀπ' τὴν αἰτία τοῦ ἀδερφοῦ μου, μὲς στὴν ἐρημιὰ παραπλανιέμαι. Ἡ μοῖρα του εἶναι πάντα μου βαρειά. Πῶς νὰ σωπάσω, πῶς ν' ἀνακαυθῶ; Αὐτὸς εἶναι σκόνη καὶ ἐγὼ τὸ ἴδιο θὰ πεθάνω καὶ θὰ μὲ στρώσουνε μέσα στὴ γῆ γιὰ πάντα». Πάλι ὁ Γίλγαμῆς εἶπε, μιλώντας στὸν Οὐτναπίστιμ: «Γιὰ νὰ δῶ τὸν Οὐτναπίστιμ ποῦ τὸν ὀνομάζουν Ἀπόμακρο, γι' αὐτὸ ἔκανα τοῦτο τὸ ταξίδι. Γι' αὐτὸ περιπλανήθηκα στὸν κόσμο, πέρασα πολλὰ δύσκολα περάσματα, πέρασα τὴς θάλασσες, ἐξαντλήθηκα ταξιδεύοντας· οἱ ἄρμολ μου πονᾶνε καὶ ἔχασα τὴ γνωριμιὰ τοῦ ὕπνου ποῦ εἶναι γλυκός. Τὰ φορέματά μου εἶχανε φθαρεῖ προτοῦ νὰ φτάσω στὸ σπίτι τῆς Σιντοῦρι. Σκότωσα τὴν ἀρκούδα καὶ τὴν θάνα, τὸ λιοντάρι καὶ τὸν πάνθηρα, τὴν τίγρη, τὸν ἔλαφο καὶ τὸν αἰγάρο, κάθε λογῆς ἄρμολ καὶ τὰ μικρὰ πλάσματα στὰ δοσκοτόπια. Ἐφαγα τὴ σάρκα τους καὶ ντέθηκα τὸ δέμα τους· εἶται ντυμένος· ἔφαγα στὴν πύλη τῆς νέας γυναίκας, τῆς οἰνοποιῆς, ποῦ μοῦ ἀμάρωσε τὴν πύλη τῆς ἀπὸ κατόπιν καὶ πῶσα. Ὅμως ἀπ' αὐτὴν ἔμαθα νέα πράγματα γιὰ τὸ ταξίδι· εἶται, μετὰ πῆγα στὸν Οὐρσαναμπί τὸν περὰ τὸν καὶ μαζί μ' αὐτὸν πέρασα τὰ νερά τοῦ θανάτου. Ὁ πατέρα Οὐτναπίστιμ, ἐὼς ποῦ ἔχριε μπεῖ μὲς στὸ συμβόλαιο τῶν θεῶν, ἐπιθυμῶ νὰ σὲ ρωτήσω γιὰ τοὺς ζωντανούς καὶ τοὺς νεκρούς, πῶς θὰ βῶς τὴ ζωὴ ποῦ γυρεύω;»

Ὁ Οὐτναπίστιμ εἶπε: «Μονιμότητα δὲν ἔπαρχει. Χτίζουμε τὸ σπίτι μας γὰ στέκεται γιὰ πάντα, σφραγίζουμε τὸ συμβόλαιο γιὰ νὰ ἴσχει αἰώνια; Οἱ ἀδερφοὶ μοιράζουν τὴν κληρονομιά γιὰ νὰ τὴν κρατήσουν γιὰ πάντα, κρατᾶν στὰ ποτάμια ὁ καιρὸς τῆς πλημμύρας; Εἶναι μόνο ἡ νύμφη ποῦ ἀφήνει τὸ σκυλιό της καὶ βλέπει τὸν ἥλιο στὴν δόξα του. Ἀπὸ τίς μέρες τῶν παλίων δὲν ὑπάρχει μονιμότητα. Οἱ κοιμισμένοι καὶ οἱ νεκροὶ πόσο εἶναι ἴδιοι, εἶναι σὰ ζωγραφισμένους θάνατος. Τί χωρίζει τὸν ἀφέντη καὶ τὸν ὑπηρετὴ ὅταν καὶ οἱ δύο ζετέλουν τὸ γραφτὸ τους; Ὅταν οἱ Ἀνουνάκι, οἱ κορτές, μαζευντοῦν, καὶ ἡ Μαρμετοῦν ἡ μητέρα τῶν πεπομμένων, μαζί ἀποφασίζουν τὴ μοῖρα τῶν ἀνθρώπων. Ζωὴ καὶ θάνατος μοιρά-

ζουν μὰ τὴν ἡμέρα τοῦ θανάτου δὲν ἀποκαλύπτουν».

ΓΡΑΜΜΑ

στὸν Σ.Α. Σκαρτο

Σε' ἀπόσκια τοῦ κόσμου
εἶναι ἡ ἄγρια καὶ ὕψηλὴ τύχη.
Ἐκεῖ καθὼς περιδιαβαίνει
βλέπεις νὰ ξεπετάγονται καθαροὶ οἱ μεγά-
λες πέτρες,
ὡς νὰ γεννοβολᾶνε σκᾶλες τὰ βουνά
καὶ καὶ τῆρας καλλίτερα τὸ φῶς.

Ἄν δαίς ξάφνου ἓνα κυπαρίσσι
νὰ θυμηθεῖς τὴ νόνα μας
ἢ ἔκανε ἀπ' τοὺς δικούς μας,
ποῦ ὅλα τὰ ἔπραξε καὶ μετὰ κοιμήθηκε,
αὐτὴ τὴ φριχτὴ φάρα, λέω, ποῦ βλέπεις
ἀγιάζει.

Κι ἂν δαίς ἓνα πουλὶ νὰ πατιέται στὸ ὄρος
ὅχι, μὴν πεις πῶς εἶναι μῆνυμα ἀπὸ μένα
(γι' ἔχουνε πνίξει οἱ λογαριασμοὶ
καὶ τίποτα δὲν μοῦ ἀντίκει,
νὰ πεις καλύτερα πῶς εἶναι ὁ δρόμος
ποῦ θὰ πάρουμε

Ἐκὶ ἀπὸ νὰ θυμηθεῖς τὸ Ντούλο
καὶ «ποῖός λοιπόν, ἂν ἔκραζες, θὰ σ' ἀ-
κούγε
ἀπ' τῶν ἀγγέλων τίς τάξεις

Τότε θ' ἀκούσεις τοὺς γδούπους
ἀπὸ μεγάλους πῆδους μέσα στὰ βουνά
ποῦ πλησιάζουν.

Μὴν πτοῦνθεῖς.

Εἶναι ἓνα μικρὸ παληκαράκι
ποῦ φέρει μεγάλα χάλκινα παπούτσι
κι ἔρχεται γοργὰ νὰ σὲ βρεῖ
νὰ σοῦ τ' ἀρπάξει ὅλα, νὰ σὲ γδούει.

Καὶ τώρα θ' ἀρχίσουνε κουδέντα μὲ τοὺς
λοὺς ἀγγέλους.

Τώρα καὶ πάντα, τώρα καὶ πάντα.

Ἰούνης 1974

Μέσα σὲ εἰσαγωγικά, μεταφορὰ στὸ
πρόσωπο τοῦ πρώτου στίχου τῆς
τῆς Ἑλενίας τοῦ Ντούλο τοῦ Ραῖο
Maria Rilke ὡς μεταφράστ ὁ Χαρ-
λαὸς Τζαννιτάκης, πεθαμένος σὴν
τητὰ του.

Ἄγγελος Φώτιος Πασαλῶ